

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII W KLASACH V-VIII

Przedmiotowe zasady oceniania z przedmiotu biologia są elementem Zasad Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania w PSP nr 21 w Opolu.

Ocenianie na lekcjach biologii dokonywane będzie według sześciostopniowej skali ocen:

- niedostateczny - 1 – ndst
- dopuszczający - 2 – dop
- dostateczny - 3 – dost
- dobry - 4 – db
- bardzo dobry - 5 – bdb
- celujący - 6 - cel

Stosowany jest również dodatkowy znak plus przy ocenach bieżących.

Liczba ocen w semestrze jest uzależniona od liczby godzin lekcyjnych w danej klasie minimum 4.

Ocena półroczna i roczna uwzględnia wszystkie oceny bieżące, przy czym największą rangę mają oceny z prac pisemnych (sprawdzianów i kartkówek) oraz prac długoterminowych. Sprawdzone i ocenione sprawdziany oraz inne prace pisemne uczniów otrzymuje do wglądu podczas zajęć lekcyjnych.

Ocena z każdej formy sprawdzenia wiadomości ma przypisaną odrębną wagę:

Formy sprawdzenia wiadomości	Waga oceny
Sprawdzian	3
Kartkówka	2
Odpowiedź ustna	1
Praca w grupie, aktywność	1
Praca długoterminowa (doświadczenia)	1

I. Wymagania edukacyjne przedmiotu.

1. Wiedza biologiczna:

Opanowanie i rozumienie podstawowego słownictwa biologicznego, terminów, praw, budowy i zasad funkcjonowania, zwłaszcza organizmu człowieka, ochrony zdrowia, metodologii badań, struktury i funkcjonowania ekosystemu, dziedziczenia cech, ochrony przyrody i środowiska.

Dotyczy to następujących zagadnień:

- zasady prowadzenia doświadczeń i obserwacji biologicznych;
- hierarchiczna budowa organizmów;
- budowa chemiczna organizmów;

- budowa i funkcjonowanie komórki (zwierzęcej, roślinnej i bakteryjnej);
- czynności życiowe organizmów;
- budowa zwierząt, roślin, grzybów, bakterii i wirusów – istotne różnice między wymienionymi organizmami pozwalające zaklasyfikować je do odmiennych grup;
- przystosowania organizmów do środowisk, w których żyją;
- znaczenie organizmów w przyrodzie i dla człowieka;
- różnorodność organizmów oraz identyfikowanie i kwalifikowanie ich na podstawie cech zewnętrznych;
- budowa i funkcjonowanie komórki, tkanek, narządów i układów narządów w organizmie człowieka;
- przebieg podstawowych procesów fizjologicznych w organizmie człowieka;
- zasady prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka jako zintegrowanej całości;
- przyczyny nieprawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka;
- czynniki chorobotwórcze będące przyczyną zagrożenia zdrowia człowieka;
- podstawowe zasady profilaktyki i higieny w walce z chorobami;
- nowotwory i czynniki sprzyjające ich rozwojowi;
- zależności między organizmami oraz między organizmami a środowiskiem;
- funkcjonowanie ekosystemów (struktura, łańcuchy i sieci troficzne);
- odnawialne i nieodnawialne zasoby przyrody oraz racjonalne nimi gospodarowanie;
- wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze w tym na różnorodność biologiczną;
- budowa DNA, chromosomu, podstawowe zasady dziedziczenia cech
- ewolucja życia w tym dobór naturalny i sztuczny.

2. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce:

- Opanowane przez siebie wiadomości uczniowie powinni wykorzystywać do kształtowania umiejętności i stosować je w sytuacjach typowych oraz problemowych.
- Wyjaśnianie przebiegu poszczególnych czynności oraz procesów życiowych zachodzących w organizmie człowieka i w innych organizmach;
- Analizowanie zależności zachodzących między budową a funkcją układów i narządów w organizmie człowieka;
- Interpretowanie zależności zachodzących między środowiskiem życia organizmu, a jego budową i funkcjonowaniem;

- Analizowanie przyczyn zakłóceń stanu zdrowia człowieka i przewidywanie skutków własnych decyzji w tym zakresie;
- Przewidywanie konsekwencji zdrowotnych wynikających z nieprzestrzegania zasad profilaktyki i higieny w życiu człowieka;
- Rozpoznawanie zmian stanu zdrowia, które wymagają konsultacji lekarskiej;
- Charakteryzowanie objawów wybranych chorób człowieka;
- Porównywanie charakterystycznych cech grup organizmów roślinnych, zwierzęcych, grzybów i bakterii;
- Wskazywanie przyczyn zagrożenia różnorodności biologicznej oraz jej ochrony;
- Wyjaśnianie podstawowych zasad dziedziczenia;
- Rozwiązywanie krzyżówek jednogenowych;
- Wykazywanie ewolucyjnego źródła różnorodności biologicznej;
- Planowanie oraz prowadzenie prostych obserwacji i doświadczeń biologicznych w szkole, w terenie, zgodnie z metodologią badań biologicznych;
- Formułowanie problemów badawczych, hipotez i wniosków;
- Określanie warunków doświadczenia i odróżnianie próby kontrolnej od próby badanej;
- Interpretowaniem wyników obserwacji, doświadczeń;
- Gromadzenie, integrowanie, opracowywanie i interpretowanie wiedzy z różnych dziedzin, niezbędnej do wyjaśnienia procesów życiowych;
- Posługiwanie się podstawowym sprzętem optycznym i laboratoryjnym;
- Interpretowanie rysunków, schematów, wykresów i diagramów;
- Sporządzanie tabel, prostych schematów i wykresów na podstawie danych;
- Analizowanie różnych źródeł informacji podczas uczenia się biologii;
- Myślenie naukowe i krytyczne podejście do źródeł informacji.

3. Kształtowanie postaw:

- Przestrzeganie zasad higieny osobistej i otoczenia, a także stosowanie w swoim życiu podstawowych zasady profilaktyki zdrowotnej;
- Szanowanie zdrowia własnego i troszczenie się o jego zachowanie;
- Systematyczne zdobywanie wiedzy i wykazywanie zachowań prozdrowotnych;
- Rozwijanie szacunku do otaczającej przyrody opartej na emocjonalnym związku z nią;
- Wykazywanie etycznych postaw względem organizmów;
- Troszczenie się o stan środowiska przyrodniczego w tym różnorodności biologicznej;
- Wykazywanie wrażliwości na problemy środowiska przyrodniczego;
- Rozwijanie swoich zainteresowań przyrodniczych i dociekliwości poznawczej poprzez stawianie wielu pytań, poszukiwania na nie odpowiedzi poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji;
- Wykorzystywanie metodologii badawczej do zdobywania i weryfikowania informacji;
- Badanie rzeczywistości przyrodniczej poprzez prowadzenie obserwacji i doświadczeń biologicznych;

- Wykorzystywanie wiedzy biologicznej w praktyce życia codziennego w szkole i poza nią.

II. Obszary oceniania:

1. Wiedza i umiejętności:

- wyjaśnianie prawidłowości występujących w świecie przyrody,
- umiejętność posługiwania się przyrządami i sprzętem laboratoryjnym,
- umiejętność odczytywania wykresów, diagramów i wykorzystania zawartych w nich informacji oraz planowania doświadczeń i obserwacji biologicznych
- sporządzanie prawidłowej dokumentacji z przebiegu doświadczenia i obserwacji
- umiejętność posługiwania się słownictwem i terminologią biologiczną,
- wartościowanie wpływu działalności człowieka w środowisku przyrodniczym,
- prowadzenie rozumowań, dobór optymalnych metod wykorzystywanych do rozwiązywania problemów.

2. Współpraca w zespole:

- wkład pracy w planowaniu działań,
- sposób uzasadniania swojego stanowiska,
- współudział w podejmowaniu decyzji,
- przyjmowanie na siebie odpowiedzialnych ról (lider, sekretarz),
- sposób zaprezentowania rezultatów pracy grupy.

3. Styl pracy ucznia, m.in.:

- samodzielność pracy,
- pomysłowość i inwencja twórcza,
- systematyczność,
- aktywność podczas lekcji,
- estetyka wykonania i forma prezentacji wyników pracy,
- aktywność w konkursach i olimpiadach

4. Formy aktywności dodatkowej:

- udział w konkursach przedmiotowych
- realizacja prac dodatkowych
- udział w zajęciach pozalekcyjnych (kołach zainteresowań), dniach otwartych, pokazach doświadczeń itp.

III. Formy pracy podlegające ocenie:

Uczeń na lekcji oceniany będzie za pomocą następujących narzędzi:

1. Prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności:

- sprawdziany – zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem obejmujące daną partię materiału, z odpowiednią adnotacją w dzienniku, z zadaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, tekstów z luką) lub zamkniętymi (np. na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda- fałsz);
- kartkówki – obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiedziane;

2. Odpowiedzi ustne – polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych, postaw i przekonań, obejmujące materiał maksymalnie z trzech ostatnich lekcji;

3. Aktywność na lekcji – za aktywną postawę na lekcjach uczeń będzie nagradzany oceną bardzo dobrą, na którą będą przeliczane plusy; Pięć plusów to ocena bardzo dobra.

4. Praca na lekcjach powtórzeniowych zgodnie z zaleceniami nauczyciela.

5. Interpretacja danych statystycznych, diagramów, tabel, schematów oraz rysowanie diagramów i wykresów;

6. Praca indywidualna z kartą pracy, praca w parach lub kilku osobowych zespołach;

7. Zajęcia terenowe – przygotowanie do zajęć w terenie, opracowanie kart pracy i wyników swojej pracy zgodnie z zaleceniami nauczyciela

8. Udział w konkursach i osiągnięcie w nich sukcesów.

IV. Formy zapowiadania sprawdzianów i kartkówek oraz poprawy ocen:

1. Sprawdzian - obejmujący dany dział materiału jest zapowiadany na 1 tydzień przed jego przeprowadzeniem. Uczniowie są zobowiązani do uczestniczenia w sprawdzianie w określonym dniu. Uczeń, który z przyczyn losowych nie może pisać sprawdzianu z całą klasą powinien uczynić to w ciągu 2 tygodni od daty sprawdzianu.

W przypadku nieobecności ucznia na zapowiedzianej formie sprawdzającej wiedzę i umiejętności w dzienniku elektronicznym stosuje się zapis „0” („zero”), które uczeń ma obowiązek poprawić w terminie dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

W przypadku otrzymania przez ucznia oceny niedostatecznej i dopuszczającej z pracy pisemnej lub ustnej, nauczyciel udziela uczniowi informacji o sposobach uzupełnienia wiedzy i ustala wspólnie z uczniem termin poprawy, która powinna nastąpić do dwóch tygodni od otrzymania oceny niedostatecznej lub dopuszczającej.

Ocena poprawiona jest zapisana w dzienniku elektronicznym w odrębnej kolumnie z tytułem „poprawa” z taką samą wagą.

W przypadku unikania przez ucznia przystąpienia do sprawdzianów i zapowiedzianych kartkówek, (po upływie statutowych dwóch tygodni), uczeń ma obowiązek napisać je na najbliższej lekcji na której jest obecny.

Oceniene prace są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego z możliwością wglądu przez rodziców na zasadach ustalonych w Statucie PSP 21.

2. Kartkówka – poprawa w formie ustnej lub pisemnej, w terminie nie późniejszym niż 2 tygodnie od momentu otrzymania oceny.

Poprawa oceny niedostatecznej może odbywać się poza lekcją, w czasie wyznaczonym przez nauczyciela (konsultacje).

Ocena poprawiona jest zapisana w dzienniku elektronicznym w odrębnej kolumnie z tytułem „poprawa” z taką samą wagą.

3. Odpowiedź ustna – Uczniowie mogą być odpytywani na każdej lekcji oprócz tych na których odbywa się sprawdzian lub zapowiedziana kartkówka. Poprawa oceny niedostatecznej lub dopuszczającej w formie ustnej, obejmująca trzy ostatnie lekcje. Poprawa możliwa w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny. Poprawa z inicjatywy ucznia.

Ocena poprawiona jest zapisana w dzienniku elektronicznym w odrębnej kolumnie z tytułem „poprawa” z taką samą wagą.

Nie poprawiamy ocen których statutowy termin (2 tygodnie) minął.

V. Kryteria wymagań na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą : otrzymuje uczeń, który:

- prezentuje swoje wiadomości posługując się fachową terminologią biologiczną,
- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania biologii w danej klasie,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia oraz biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- stosuje swoje wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- wykazuje się szczególnym zainteresowaniem przedmiotem i aktywnością na lekcjach,
- podejmuje się wykonywania zadań dodatkowych i potrafi je zaprezentować na forum klasy bądź szkoły
- osiąga sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach biologicznych i ekologicznych.
- Uczestniczy w zajęciach kół zainteresowań, apelach, dniach otwartych i innych imprezach organizowanych przez nauczyciela.

Ocenę bardzo dobrą :otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania biologii w danej klasie na poziomie 90%,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania,
- umie samodzielnie wyszukiwać informacji z różnych źródeł i je selekcjonować,
- wykazuje biegłą znajomość budowy organizmów oraz samodzielnie i poprawnie interpretuje wykresy, dane statystyczne, tabele, schematy, diagramy, a także potrafi samodzielnie je sporządzić,
- wykazuje duże zainteresowanie przedmiotem,
- wyraża swą wiedzę stosując poprawny język, a jego odpowiedzi są prawidłowe, rozumne i pełne
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym.

Ocenę dobrą: otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- właściwie stosuje terminologię biologiczną, może popełniać drobne błędy,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach, oraz stosuje wiadomości w sytuacjach typowych według wzorów znanych z lekcji i podręcznika, a także rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod,
- zna omawianą na lekcjach problematykę oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentuje,
- rozumie omawiane treści i potrafi je wytłumaczyć innym, uogólnia i formułuje wnioski,
- poprawnie i sprawnie wykonuje ćwiczenia i inne zadania,
- wykazuje duże zainteresowanie przedmiotem,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałami źródłowymi.

Ocenę dostateczną: otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych oraz wykorzystuje je przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- rozumie omawiane zagadnienia, polecenia i instrukcje,
- zapamiętuje podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentuje,
- analizuje podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko,
- dokonuje selekcji i porównania poznanych treści,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste ćwiczenia i zadania,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował jedynie minimum wiedzy i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,

- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- większość ćwiczeń i poleceń wykonuje z pomocą nauczyciela,
- posiada wiedzę i umiejętności, które umożliwiają mu świadomy udział w lekcji, a także wykonywanie prostych zadań związanych z życiem codziennym.
- poprawnie, z pomocą nauczyciela, rozpoznaje, nazywa i klasyfikuje poznane pojęcia, zjawiska oraz procesy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował w minimalnym stopniu wiadomości i umiejętności określanych podstawą programową,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy,
- nie podejmuje próby rozwiązywania zadań o małym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- nie wykonuje zadań podczas lekcji,
- opuszcza zajęcia z przedmiotu.

W przypadku prac pisemnych stosuje się następującą skalę :

Dla prac pisemnych ustalone są progi procentowe:

- celujący – 100 %
- bardzo dobry – 90 % - 99 %
- dobry – 75 % - 89 %
- dostateczny – 50 % - 74 %
- dopuszczający – 30 % - 49 %
- niedostateczny – 0 % - 29 %

Przy górnej granicy przedziału procentowego dodawany jest do oceny „+”

VI. Dodatkowe ustalenia:

- Uczeń ma możliwość zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji 2 razy w ciągu półrocza. Jest to odnotowane w dzienniku w formie zapisu np. z wagą 0. Nieprzygotowanie powinno być zgłaszane na początku lekcji, najpóźniej podczas sprawdzania listy obecności i może obejmować: brak przygotowania do lekcji lub brak gotowości do odpowiedzi. Nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, kartkówek oraz prac klasowych. Niewykorzystane nieprzygotowania nie przechodzą na inne półrocza.
- Za aktywność na lekcjach uczeń otrzymuje plusy lub minusy, których ilość decyduje o ocenie cząstkowej wstawianej do dziennika pod koniec każdego semestru. Za pięć plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za otrzymane pięć minusów ocenę niedostateczną

- Ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie ocen cząstkowych, zachowując ich hierarchię (najwyższą wagę przypisuje się ocenom z prac pisemnych obejmujących szerszy zakres materiału).
- Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnić braki w zeszyte przedmiotowym i karty pracy, wykonywane w okresie jego nieobecności.
- Nierespektowanie obowiązków ucznia (brak podręcznika, zeszytu, potrzebnych materiałów) nauczyciel odnotowuje w zakładce Uwagi w dzienniku elektronicznym.
- Uczeń który był nieobecny na lekcji na której była oceniana praca na lekcji np. karta pracy otrzymuje wpis „nb”. W celu uzyskania oceny, uczeń musi wykonać pracę w terminie do 2 tygodni od powrotu do szkoły.
- W przypadku unikania przez ucznia przystąpienia do pracy klasowej, sprawdzianu lub kartkówki powyżej okresu dwóch tygodni , uczeń ma obowiązek napisać go na najbliższej lekcji, na której jest obecny.
- Udział w konkursach i olimpiadach może mieć tylko korzystny wpływ na ocenę końcową ucznia. Uczeń który wygrywa konkurs rangi miejskiej lub szkolnej otrzymuje ocenę cząstkową 6 (waga 2), rangi ogólnopolskiej 6 (waga 3). Finalista i Laureat Wojewódzkiego Konkursu Biologicznego otrzymuje na koniec roku ocenę celującą.

Podpis nauczyciela: